

Lezingen

- Deut 30, 10-14 (Het Woord is dichtbij)
- Lucas 10, 25-37 (Wie is mijn naaste?)

Homilie

Beste medegelovigen,

De dag van vandaag hoor je regelmatig dat er nieuwe partijen worden opgericht of dat partijen veranderen van naam en dus ook van doelstelling.

Welnu, Ik heb mijn preek de titel meegegeven:

De partij of de beweging van de barmhartigheid.

Ik vermoed dat u bij het woord ‘beweging’ direct zult denken aan beweging in de betekenis van een groep die zich ergens voor inzet, voor barmhartigheid in dit geval.

Mij gaat het nu allereerst om de barmhartigheid die we bij Jezus prediking terugvinden en vandaag dan vooral in het Lucasevangelie.

Ze krijgt het meest prominent vorm in het verhaal dat vandaag centraal staat, en dat we kennen als ‘de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan’.

Deze beweging bestaat uit vier belangrijke elementen.

Allereerst is er het moment van het zien (a).

Het tweede is dat van het geraakt worden door wat je ziet (b).

Het volgende is het erop af stappen (c)

en ten slotte het bewijs leveren van barmhartigheid (d).

deze 4 elementen zijn nodig om tot deze nieuwe partij te mogen en te kunnen behoren, om er lid van te zijn.

Alleen zien en er dan aan voorbij gaan, is geen lidmaatschap.

Zien en erdoor geraakt worden, maar doorgaan, is geen lidmaatschap.

Zien, erdoor geraakt worden en gaan kijken, volstaat niet als lidmaatschap van deze beweging.

Maar zien, geraakt worden, erop af gaan én helpen, dat is nodig om tot die beweging te kunnen behoren.

De Samaritaan is hier het juiste voorbeeld op de juiste plaats.

Hij behandelde de wonden van het slachtoffer, door er olie en wijn op te gieten.

En na hem op zijn eigen rijdier gezet te hebben bracht hij hem naar een herberg en verzorgde hem. De volgende dag gaf hij de herbergier twee denarie en zei:

‘Verzorg hem, en wat u ook maar aan meerkosten mocht hebben, ik zal u die op mijn terugreis betalen’ (d).

Het is een beweging die nog twee keer in het Lucasevangelie voorkomt. In het

verhaal van de opwekking van de jongeman in Naïn (Lucas 7,11-17) en de gelijkenis van de verloren zoon (15,11-32).

Het gaat om drie verhalen die van de vier evangelisten alleen bij Lucas voorkomen..

Wat u in alle drie de verhalen hoort, is:

zien (a),

een intens medelijden hebben met (b)

en een toegaan naar de betrokkene (c).

Het vierde element, dat steeds het meest uitgebreid wordt verteld, is NIET elke keer hetzelfde, logisch, want elke situatie vraagt om een andere vorm van ontferming, van barmhartigheid.

Maar het is alleen hier in ons verhaal van vandaag dat het woord ‘ontferming’ valt als aanduiding, als samenvatting van alles wat de Samaritaan gedaan heeft, nadat hij op de man is afgestapt.

En het is dat woord dan ook dat ervoor gezorgd heeft dat we over de Samaritaan spreken als ‘de barmhartige Samaritaan’.

Geen compassie, geen medelijden hebben met mensen in nood..

Ja, het gebeurt, helaas, elke dag weer opnieuw.

Stop die verdomde oorlogen, stop dat vechten, stop die strijd om macht.

We worden er elke dag mee geconfronteerd, met die vreselijke beelden.

Wereldoorlogen hebben ons niets geleerd.

Spreuken als “nooit meer oorlog” , kerkhoven vol, overal in de wereld, organisaties die veel geld kosten, maar niet in staat zijn om mensen in vrede met elkaar te laten leven.

Ik moet hier geen opsomming maken, want ik ga er dan zeker vergeten.

Zien en niet zien.

Het gebeurt elke dag weer.

Een priester en een leviet, zij kwamen uit de kerk en zagen het niet.

Of beter, zij zagen het, maar liepen door.

Wat is gelovig zijn? Wat is barmhartig zijn?

We kennen zelf zeker ook wel voorbeelden.

Kortom, als je het van iemand mag verwachten dat ze zullen helpen, dan zijn het die twee. En juist van hen komt het niet! Zo simpel is het.

De Samaritaan, een man uit Samaria, een vreemdeling dus, mag in ons verhaal het schoolvoorbeeld van barmhartigheid zijn, maar we moeten daar wel bij bedenken dat hij in de beeldvorming het tegenovergestelde is van de priester en de leviet.

In de samenleving van die tijd staat hij bij de gemiddelde jood van die dagen nu juist voor degene die haaks staat op het gedachtengoed van het joodse volk.

Wat opvalt, is ‘het uitgebreide zorgpakket’ dat de Samaritaan levert. Niets is hem teveel. Het begint bij een goede, eerste hulp, maar daar laat hij het niet bij. Hij zorgt vervolgens voor een goede omgeving, waarin de man verder kan opknappen.

En hij is zelf niet te beroerd om zijn portemonnee te trekken.

Niet minder bijzonder is dat hij de man ook kan overlaten aan de herbergier, in het volste vertrouwen dat deze goed voor de man zal zorgen. Wat hij kan, is loslaten. Dat behoort ook bij goede zorg.

Dat je kan los laten, dat je zelf ook weer je eigen leven oppakt en de noodzakelijke verdere zorg aan een ander overlaat.

Jezus weet hier met zijn beschrijving van de zorg die de Samaritaan levert, haarfijn die elementen te schetsen die in de zorg zo belangrijk zijn.

De Samaritaan handelt hier precies zoals God het wil.

Met passief naar oorlogsbeelden te kijken, worden de oorlogen tussen de volkeren niet opgelost.

Beste mensen,

Ik heb helaas niet het antwoord, ik beoordeel en veroordeel niemand, maar het raakt me wel als ik moet vaststellen dat na alles wat er in de wereld de voorbije eeuwen gebeurd is, barmhartige Samaritaan zijn, nog heel veel energie en inzet zal vragen van ons, van ons lidmaatschap.

© *Cor van den Bosch*